

Trojediný Miloš Kirschner

Pavel Dostál

Zatímco dřevěná těla Spejbla a Hurvínka visí v ochranných obalech v divadle v Římské ulici č. 45 v Praze, jejich hlasy a duše žijí v rodinném domku ve Střešovicích, společně s duší i hlasem Máničky a paní Kateřiny. V tom pěkném domku ve svahu bydlí totiž Miloš Kirschner (1927) a jeho žena Helena Stáchová (1944), kteří těmto světoznámým marionetám dávají nejen hlas, duši, srdce, ale vlastně také život. Tak jako dali život Denise Kirschnerové (1974) a Miloši Kirschnerovi ml. (1976).

Denisu od jejího bratra rozpoznáte na první pohled podle barvy vlasů. Zatímco Miloši Kirschnerovi ml. spadají až na ramena vlasy tmavé, jeho sestře Denise vlasy plavé. Denisa studuje diplomacii, cestovní ruch a krajanství, mladý Kirschner umělecký desing. Oba se ovšem zřetelně potatili a pomamili. Miloš píše skvělé sci-fi, které si sám ilustruje, Denisa pokouší literární múzy. K domácnosti Kirschnerových patří také samotářský kocour Mauglí a přítulný pudl Žolíček.

6.50: První, koho z rodiny spatříme, je Žolíček, který po ulici vleče Helenu Stáchovou. „Běžte dál, Miloš už na vás čeká se snídaní,“ říká nám v běhu manželka Mistra a zmizí za rohem. Jirsa ani nestačil vyfotografovat.

6.55: Miloš Kirschner opravdu stojí na prahu připraven vítat. V tom se ale z domu

ozve dívčí hlas: „Tati, něco se ti pálí.“ Kirschner zakleje, zmizí v domě a my se vzápětí dozvíme, že to, co se spálilo, bylo původně určeno pro nás jako speciální předkrm před perkeltem, který nám ke snídani u Kirschnerů nabídl. Hasit se naštěstí nemuselo. Jinak by se totiž mohlo stát, že by k případnému požáru přijeli hasiči, kteří dali výpověď Spejblu a Hurvínkovi z jejich divadla. Jak řekl Miloš Kirschner: „Je to paradoxní. Ačkoli jsou naším domácím hasiči, shořela nám střecha nad hlavou!“ Takže v současné době hledají v Praze nad svou hlavu jinou střechu.

7.15: Vyseknu paní domu poklonu za chutnou sni-

něn z protistátní činnosti a zavřen. Z kriminálu poslán do PTP, takže práva nedostupoval. Po skončení vojny v PTP nastoupil ke Skupovi, který ho na sklonku svého života jmenoval veřejnou listinou svým nástupcem a pokračovatelem. Už po krátké době, kdy u starého pána nastoupil, si ho prý Skupa zavolal a povídá mu: „Děláš to moc dobře a já bych ti to svoje divadlo opravdu nejraději předal. Jenže ono to nejde. Je družstevní!“

7.40: Ptám se Miloše, když ráno vylézá z postele, kdo je dříve vzhůru. Zda Spejbl, nebo Hurvíněk. „Musím tě zklamat,“ odpoví mi. „Nevím to, protože ráno z postele zásadně nevylézám, neboť v noci nespím, ale pracuji. A když nepracuji, tak vařím perkelty pro Dostály,“ jízlivě dodá. Zeptám se tedy, kdy vůbec spí. Dozvim se, že tak tři až čtyři hodiny přes den. „Máš převrácenou životosprávu jako Churchill nebo Stalin,“ vysvětlují mu. „Měl bys s tím něco dělat!“ Podívá se na mě a praví, že on má převrácené všechno.

Den se Spejblem a Hurvínkem

Máničko, já tě miluju!

dani, ale dozvim se, že s ní nemá nic společného. Perkelt uvařil osobně v noci Mistr, neboť jsem si ho prý objednal, když jsem nedávno seděl u Kirschnerů nad společnými tvůrčími plány. Říkám na to, že si nepamatuji, že bych někdy takovou objednávku u Kirschnerů učinil. „Není divu, že si to nepamatuješ,“ praví mi na to Miloš Kirschner. „Vždyť jsi mi také v ten večer podstatně zeštíhlil mé zásoby vína!“

7.30: Dostávám nejdůležitější informace ze soukromí nynějšího principála Spejbla a Hurvínka: původně student práv, po osmačtyřicátém roce vyhozen ze školy, poté pomocný dělník v ČKD. Mezitím obvi-

A že v noci nespí kvůli tomu, protože má strach, že by se ráno nemusel probudit. A ještě se takové morbiditě zasměje. Černý humor je vůbec humor, který Kirschner rád používá, o čemž se během dne ještě několikrát přesvědčím.

7.55: Jelikož si již 34 let píchá inzulín, jde si do své malé soukromé laboratoře, kterou má v bytě, udělat glykemii, aby zjistil, zda si po tom svém perkeltu může dát se mnou plzeň, kterou mi očividně závidí. „Mohu!“ říká radostně, když se vrací. „Tvoji lékaři by zřejmě zešileli, kdyby zjistili, jak žiješ!“ napomínám ho. S usměvem mi opáčí, že všechny jeho choroby jsou na

Litografie a tisk Naše vojsko

hranici únosnosti. Od člověka, který má za sebou již dva infarkty a plicní embolii, to zní opravdu přesvědčivě.

8.00: Paní Helena se omlouvá, protože musí do divadla, neboť jak prý zná pana řídčího Kirschnera, pozdní příchod by jí prý určitě netoleroval, neboť jako šéf je pes a otrokář. „Ale co se dá dělat, když holt umí!“ uzavře své hodnocení ředitele a manžela, políbí ho a odejde do divadla za svojí Máničkou.

8.05: U ranní kávy vyzvídám na Mistrovi, jak to chodí v manželství Kirschnerových. „Víš, co je na Štáchovce nejstrašnější?“ prozrazuje mi Mistr. „Že na rozdíl od mnoha ženských logicky uvažuje a tím pádem mi klade logické otázky, na které někdy nedovedu odpovědět, neboť jsou natolik logické, až je pro mě nelogické, jak může být tak logická.“

8.20: První, co Kirschner udělá, když nasedne do auta, je, že se obepne bezpečnostním pásem: „Dělám to od té doby, co se mi Helena nabourala v autáku,“ vysvětluje. Ještě po třech letech prý vysmrkala skleněnou střešinu 2,5 cm dlouhou. A pak vypráví, kterak celý problém Heleny Štáchové, která měla díky následkům škaredé havárie v březnu 1984 skalpovaný obličej a obávala se po plastické operaci návratu domů s obličejem novým, vyřešil tehdy osmiletý Miloš slovy: „Víš tatínku, vyříd' mamince, ať se nebojí a přijde. Mám jí pořád rád, protože jsem si na ni zvyknul!“ Malý Miloš podle slov otce v dětství vůbec překvapoval bonmoty. Jednou prý jel Kirschner senior asi s pětiletým juniorem bez maminky na chalupu a ten mu povídá: „Víš co, tatínku, budeme se o sebe starat.“ Mistr mi vypráví, jak mu po této větě pětiletého kluka dojetím zvlhly oči. Vzápětí ovšem Kirschner junior dodal: „Ty o sebe, já o sebe.“

9.00: JAK HURVÍNEK HLEDAL A NAŠEL je písničková revue Pavla Cmírala, na které teď sedím v Divadle S+H v přeplněném hledišti. Z vlastní divadelní zkušenosti vím, že děti jsou ti neobjektivnější diváci na světě. Když se jim něco nelíbí, šustí bonbony, chroupají brambůrky anebo se mezi sebou baví. Když se jim představení naopak líbí, jsou buď potichu jako pěny, nebo divadlo prožívají naplno dohromady s hrdiny na jevišti. Právě to se dneska děje kolem mě v hledišti. Je to úžasné a mě se alespoň na chvíli vrací dětství.

9.50: Helena Štáchová se svou Máničkou tradičně exceluje. Její Mánička má s původní Skupovou Máničkou (údajně navrženou Jiřím Trnkou) společné jenom jméno. „Původní Mánička byla taková buclatá divenka, která se pořád v jednom kuse všemu divila. Dnešní Mánička je prostě taková, jaké jsou její živé protějšky v hledišti,“ říká mi u kávy o pauze mezi dvěma představeními.

10.45: Druhé představení Cmíralovy revue strávím v zákulisí, abych poznal loutkové divadlo i z druhé strany. Nejprve

Copak chceš, Hurvajs?

jsem byl sice málem vyveden jevištním mistrem, ale pak se vše vysvětlilo a já mohl nahlédnout přímo do divadelní kuchyně. Mohu konstatovat pouze jedno: jestli je normální divadlo v prvé řadě řád, pak u loutkového divadla to platí dvojnásob. Tohle divadlo dělá parta bezvadných lidí, rozumějících si na každé slovo, ale i pohled. Divadlo Spejbla a Hurvínka je perfektně fungující divadelní mechanismus.

12.30: Oběd s panem principálem. Vyprávění o Japonsku, Americe a o dalších zájezdech Spejbla a Hurvínka. Možná si to ani neuvědomujeme, jak tohle divadlo ve světě nás Čechy proslavilo. Jak obyčejné dřevěné marionety dokázaly někdy více než diplomatické mise. Reč se stáčí na podivnou averzi našeho současného ministra kultury vůči jeho ministerstvu. Kirschner, který je kromě jiného také chodící encyklopedií, cituje při této příležitosti fejeton Karla Čapka z Národních listů 17. 6. 1919: „Je nám třeba ministerstva umění!“

V nedivadelní kuchyni Kirschnerových

14.00: V ředitelské pracovně DS+H vyzvídám na Miloši, zda i on vrátil po revoluci titul národního umělce. „Nevrátil,“ dozvídám se. „Protože jsem ho dostal za práci, nikoliv z politických důvodů.“

Podle mě nebylo žádným velkým hrdinstvím titul vrátit. Pokud o něj někdo nestál, mohl ho přece odmítnout, než ho dostal. Když Miloši přišla výzva, vybízející jej k tomu, aby svůj titul nabídl v aukci, hned po otevření dopisu jej namíchlo oslovení *Vážená paní*. A tak sedl a napsal, že i při svém věku ještě pořád rozpozná pohlaví. Dokonce i svoje vlastní.

16.00: Společně probíráme nápady na televizní kabaret, který chceme ve spolupráci s Kabelem plus na podzim realizovat.

19.00: Večerní představení pro dospělé diváky: Spejblova EAST-SIDE STORY, aktuální politická satira. Dneska se hraje v němčině.

21.00: Loučím se s Milošem Kirschnerem i Helenou Štáchovou a vím, ostatně tak jako vždycky, když se setkám s manželi Kirschnerovými, že to nebyl ztracený čas. Naopak. Že to byl čas naplněný člověčinou. A jelikož ke každému mému dni s... patří už tradičně rýmování, nazvané jedním mým kamarádem Dostálova pomsta, mstím se i dneska a ještě tentýž večer faxuji Kirschnerovým:

*Hurvínek a Spejbl,
řekl Josef Beyvl,
jsou sice jen dřevění,
na tom však nic nezmění,
že jsou přesto herci.
Pardon, herci velcí.*